

POZOR! POZOR! POZOR!

20. dubna 2006 spouští Česká televize

cyklus historických dokumentů

Střípky času (režie Miloslav Kučera)

Ve čtvrtek 20. 4. od 16.25 poběží na ČT 2 1. díl (režie Miloslav Kučera, námět Petr Kopal):

Vršovci (27. října 1108)

Stojíme na místě někdejšího vracavského hradiště, kde 27. října 1108 začalo vraždění Vršovců a kde byl o 800 let později Vršovcům odhalen pomník. V roce 1908 se tu kvůli uctění jejich památky sešlo na 12 000 lidí. Velké národní slavnosti se zúčastnila i řada prominentních hostů včetně několika říšských a zemských poslanců. Nabízí se otázka: Kdo byli Vršovci?

Stojíme před jednou z největších záhad českých dějin. V Kosmově kronice, která je v daném případě naším (téměř) jediným pramenem, hrají Vršovci úlohu původců (téměř) všeho zla, odvěkých nepřátel vládnoucího rodu. Kde máme hledat klíč k záhadě Kosmových dáblů? V době, ve které a pro kterou Kosmas své dílo psal, tedy na počátku 12. století, kdy v Čechách došlo ke strašlivému masakru asi 3000 Vršovců? Negativní obraz pak ochotně převzali Dalimil, Hájek... i mnozí spisovatelé a dramatici. Cesta od Kosmových dáblů k pomníku byla nastoupena v době národního obrození, možná v roce 1824, kdy Václav Hanka ve svých Dějinách označil rod Vršovců za nejstarobylejší šlechtu v Čechách a za jakéhosi strážce české národní identity proti přemyslovské politice přílišné závislosti na německé říši...

Máme však řešení této záhady opravdu spojovat jenom s minulostí? Média nás denně informují o stále nových nepochopitelných masakrech, o pomnících obětem i krvavým vrahům. Každá doba také potřebuje svého nepřítele. A to, co nám dnešní technicky vyspělá propaganda předkládá k uvěření se obsahově v zásadě moc neliší od černobílé středověké legendy.

Pochybování o příliš jednoznačném obrazu, nezřídka vzešlém z účelové záměny hodnotících znamének, je vůbec leitmotivem prvních čtyř dílů Střípků času: 2/ Eliška Přemyslovna, 3/ Mariánský sloup na Staroměstském náměstí a 4/ Vlasatci (tzv. mánicky v 60. letech). Navzdory značné tematické pestrosti tak vznikl myšlenkově (ale i formálně) stejnorodý působivý celek.

Petr Kopal